

Till

Utredningen för Nationell Biblioteksstrategi
strategi@kb.se

Synpunkter på Utkastet till ” Från ord till handling - På väg mot en nationell biblioteksstrategi”

Med anledning av önskemål om synpunkter på utkastet till utredningen om nationell biblioteksstrategi ”**Från ord till handling - På väg mot en nationell biblioteksstrategi. Utkast**” ber jag härmed att få framföra mina synpunkter vad gäller den del som berör vetenskaplig kommunikation och informationsförsörjning, vilken återfinns under rubriken ”Högskolebibliotek”, sidorna 27-31.

Jag inleder med en sammanfattande kommentar. Därefter redovisar jag de tveksamheter och fel som jag anser finns i utredningstexten. Det görs i form av kommentarer, införda i originaltexten i *kursiverad, röd, text* i direkt anslutning till de ställen/den text som åsyftas. Den **fetstil** som förekommer i originaltexten är utförd av mig och avsedd att speciellt markera vad mina kommentarer främst syftar på.

Södertälje 2018-10-30

Lars Klasén
Civ.ing, informatiker
Norbergs väg 4
15257 Södertälje
073-5638001, lars.klasen@telia.com

Sammanfattande kommentar vad gäller vetenskaplig kommunikation och informationsförsörjning (”Högskolebibliotek”, sid 27-31)

Förlagen har en fundamental betydelse för den vetenskapliga kommunikationen och informationsförsörjningen. Trots detta underlåter utredningen att redovisa denna deras roll och därmed den nytta de gör för forskningen och samhället. Utredningen redogör förvisso för avnämarnas (universitet, forskningsinstitutioner, sjukhus etc) kostnader för prenumerationer, licenser etc. men relatera inte dessa kostnader till nyttan, varken i praktiska eller i ekonomiska termer. Istället smutskastas förlagen med ord och begrepp som (förlagens) ”*förslagenhet*”, ”*extrema vinster*” och ”*ta betalt mångfaldigt*”, vilket gör att de åtminstone för icke initierade läsare kan framstå som avskyvärda ockrare. Förfarandet kan inte anses som annat än oseriöst.

Det är förstået helt i sin ordning att vara kritisk mot förlagen och deras roll och att ha en negativ syn på vinster som sådana. Men problemet är utredningens kritik av *vinstnivån*; att vinsterna är för höga; och att utredningen härvid faktiskt, mot bakgrund av sitt syfte (bättre ...) i denna del, förespeglar läsaren att en minskad vinstnivå skulle innebära förbättrad vetenskaplig kommunikation och informationsförsörjning. Utan att på något sätt påvisa detta.

Detta försåtliga resonemang måste därför enligt min mening ersättas med en redogörelse för vilka konsekvenser en minskad vinstnivå skulle ha för förlagens möjligheter att upprätthålla sin utgivning vad gäller t ex kvalitet och kvantitet. Och beskrivas i vilken mån eventuellt negativa effekter i detta avseende uppvägs av att biblioteken istället får resurser över till mer medieinköp, licenser, kvalitetsbedömningar etc.

Sammanfattningsvis bör alltså utredningen redovisa förlagens roll och den nytta de gör för forskningen och samhället och föra en diskussion kring detta komplexa ämne istället för en ensidig kritik av förlagens vinstnivå.

Utredningen berättar i storvulna ordalag om fördelar med att all forskningsinformation, bekostad av offentliga medel, blir öppet tillgänglig, dvs gratis för alla och envar att nyttja. Den nämner på ett flertal ställen ett ”öppet tillgängligt publiceringssystem” och ett ”öppet vetenskapssystem”. ***Men ingenstans beskrivs eller ens antyds hur ett sådant system kan se ut!*** Ska staten bedriva publiceringsverksamhet i full skala? Eller ska förlag även framgent existera men deras tjänster upphandlas? Eller ska det fortsätta ungefär som idag, men under överinseende av de i utredningen nämnda ”stora internationella och mellanstatliga organisationer” som idag sägs driva omställningen till ett ”öppet tillgängliga publiceringssystem”? Utredningen ger inga svar, inte ens några ledtrådar!

En central fråga i sammanhanget är hur det vetenskapliga bedömnings- och meriteringssystemet (impact, ranking etc) ska fungera med en övergång till det nämnda ”systemet”. Om utredningen inte förmår redogöra för detta måste den såklart redovisa hur den vetenskapliga kommunikationen och informationsförsörjningen ska fungera om den hittillsvarande ordningen bryts ner. Vem ska avgöra om viss forskning ska publiceras eller ej, alternativt i vilken form (t ex av vem (idag förlag, universitet etc) och i vilket ”medium” (idag mestadels tidskrift eller motsvarande) och ”meritnivå”)?

En fråga (av många!) i sammanhanget är hur den vetenskapliga kvaliteten ska kunna värnas när ”äkta” vetenskapliga tidskrifter utmanas av en allt större flora av påstått peer-reviewbedömda tidskrifter, som med Open Access-manteln som alibi startas och drivs enbart med syfte att ge intäkter till utgivarna, t ex via författaravgifter och/eller annonser? (En populär redogörelse för detta görs i *The Economist 2018-06-23* ”Some science journals that claim to peer review papers do not do so - One estimate puts the number of papers in questionable journals at 400.000”). Idag gäller det mer än någonsin att värna ”facts” mot ”fake”!

Eftersom utredningen inte beskriver, än mindre bevisar, hur ett föregivet ”öppet tillgängligt publiceringssystem” alternativt ”öppet vetenskapssystem” skulle kunna fungera minst lika bra som det nuvarande för att värna god vetenskaplig kommunikation och informationsförsörjning måste dess framställning modifieras så att den dels medger att det nuvarande systemet är det enda som ännu står till buds för detta, dels redovisar tankar kring möjligheterna för en större öppenhet och tillgänglighet inom dess ramar.

Redovisning av tveksamheter och fel vad gäller vetenskaplig kommunikation och informationsförsörjning (”Högskolebibliotek”, sid 27-31)

Nedan återges hela den aktuella utredningstexten (s 27-31), kompletterad med mina kommentarer insprängda i kursiverad, *röd*, text. Den **fetstil** som förekommer i originaltexten är utförd av mig och avsedd att markera vad mina kommentarer främst syftar på.

HÖGSKOLEBIBLIOTEK

Högskolebiblioteken har stått inför väldiga omställningar de senaste åren. Biblioteken är nu en del av högskolorna och ligger organisatoriskt på de flesta håll direkt under rektor. **Högskolebibliotekens resurser är numera till 90 procent tillgängliga enbart digitalt.** *Det kan knappast stämma! Betrakta bibliotekens totala samlingar, med ett fysiskt bestånd av uppemot 100 miljoner "medier" (böcker, tidskrifter etc). Skulle verkligen det som är ENBART digitalt tillgängligt vara 10 gånger så stort? Knappast!* Biblioteken ägnar sig också i stigande grad åt publiceringsstöd till forskning och är en del av forskningsmiljön.

Högskolebiblioteken integreras i varierande grad i lärosätternas undervisning och forskning. Många mindre högskolor har varit framgångsrika i stödet till undervisningen och distansstudenter. Biblioteken behöver förflytta sig från samlingsorientering till användarorientering och många universitets- och forskningsbibliotek ligger här i framkant.

Samverkan mellan högskolebiblioteken är av central betydelse. Långtgående nationell styrning skulle dock kunna minska den lokala relevansen för högskolebiblioteken. Det finns idag intresse motsättningar mellan KB och lärosätternas bibliotek med otydlig rollfördelning och splittring som följd. Det finns också en del intresse motsättningar mellan större och mindre högskolebibliotek. Samarbeta och samverkan förekommer i allt för liten utsträckning. Mindre högskolebibliotek som är tunga inom grundutbildning men med svaga forskningsmiljöer har begränsade ekonomiska möjligheter att skaffa omfattande digitala mediepaket och andra digitala media. Högskolebibliotekens frågor återkommer under alla målområden.

Öppen tillgång

En av de centrala frågorna för forskningsbiblioteken är tillgången till forskningsresultat och forskningsunderlag. Fram till 1990-talet förmedlades forskningsresultat i huvudsak genom prenumerationsbaserade papperstidskrifter eller tryckta böcker. Via digitaliseringen genomgår den vetenskapliga kommunikationen stora förändringar. Kanalerna för att sprida forskningsresultat har mångfaldigats och nya möjligheter att såväl producera som söka och ordna vetenskaplig information via internet har uppkommit. **En första förändring som digitaliseringen innebar för forskning och högre utbildning var övergången från tryckta böcker och tidskrifter till e-resurser.** *Det stämmer inte. Den första förändringen som digitaliseringen innebar för forskning och högre utbildning rörde informations- och litteratursökning i t ex index, referatpublikationer och kataloger. Den förändringen inleddes i större skala under 1970-talet och utvidgades gradvis till att omfatta allt mer av även primärresurserna i form av tidskrifter, rapporter, böcker etc.*

Omställningen från ett prenumerationsbaserat publiceringssystem, där tidskrifterna enbart är tillgängliga för de med tillgång till lärosätetsbibliotekens e-resurser, till ett **öppet tillgängligt publiceringssystem** kan sägas vara nästa steg i de utmaningar och möjligheter som digitaliseringen medför. Omställningen till ett öppet, tillgängligt publiceringssystem är global och både stöds och drivs av såväl stora internationella och mellanstatliga organisationer som mindre lokala och nationella aktörer inom forskningssystemet. Dessa betonar betydelsen av den öppna tillgången till vetenskapliga resultat, inte minst för att lösa de stora samhällsutmaningarna. Unesco betonar att öppen tillgång till vetenskapliga publikationer är av grundläggande betydelse för att uppnå FN:s hållbarhetsmål. *Öppen tillgång är en sak – men hur ska det nämnda publiceringssystemet se ut? Det finns inte en enda liten antydning om det här! Ska man kanske tolka det som att det fortfarande ska bestå av förlag? Men hur de än drivs – kommersiellt eller i offentlig regi (?) – så kostar de ju att driva!*

Öppen tillgång till vetenskapliga artiklar är tillsammans med öppen tillgång till forskningsdata två fundamentala element i ett öppet vetenskapssystem, där även medborgarforskning, öppen källkod och öppna läresurser ingår. Grundtanken med ett öppet vetenskapssystem är att stärka den ömsesidiga relationen mellan forskningen och det omgivande samhället. När forskningsresultat är öppet

tillgängliga och inte längre inlåsta bakom betalväggar ökar möjligheterna för alla grupper i samhället att ta del av och använda forskningen i sin verksamhet. På så sätt går det att fatta beslut på vetenskaplig grund, till exempel inom sjukvård, industri, näringsliv och skola. Regeringens målbild är att alla de vetenskapliga publikationer som är resultat av offentligt finansierad forskning bör bli omedelbart öppet tillgängliga direkt då de publiceras. I forskningspropositionen Kunskap i samverkan konstaterar regeringen att öppen tillgång till forskningsresultat bidrar till att upprätthålla och främja en hög forskningskvalitet. Forskningsresultat som är öppet tillgängliga för hela samhället lägger en grund för framtida forskning och möjliggör för medborgarna att ta del av vetenskaplig information.

Vetenskapssamfundet måste återta kontrollen över sina egna resultat. *Vadå "återta"? När hade det mer kontroll än idag? Det borde stå "ha" kontrollen för att vara rätt. Men jag anser det ändå vara fel att uttrycka sig på det sättet.*

Behovet av att få kontroll över och begränsa de totala kostnaderna för vetenskaplig publicering är stort. *Detta är makalöst. Först talar man om vikten av att göra all forskningsinformation öppet tillgänglig. Sedan talar man om att **begränsa** kostnaderna. Det går inte ihop! Att göra allt öppet innebär stora kostnader, att stora resurser måste tillföras. Den effektivitet förlagen har i kraft av kunskap, erfarenhet och effektiva rutiner gör att publiceringen är resurseffektiv. Att tro att det ska bli billigare att göra allt själv är enligt min mening en schimär!* Den vetenskapliga publiceringen domineras av ett oligopol med de fyra största vetenskapliga förlagen. Med snabbhet, skicklighet och **förslagenhet** (att kalla kommersiella företags kompetens för "förslagenhet" är bara plump och leder läsarnas tankar till att deras verksamhet skulle vara "ful", näst intill olaglig.) Förlagen verkar på en marknad och bara de som är duktiga överlever. *Det är kommersiella, helt enkelt! Bort med ordet "förslagenhet"!* har de anpassat sig till nya villkor, och de har **extremt goda och höga vinster**. *Det finns massor av andra företag, inom alla branscher, som har samma, eller högre, avkastningsgrad. Det är därför helt fel att beskriva dessa förlags vinster som extremt goda.* Deras framgångsrika lobbyverksamhet sträcker sig in i de nationella parlamentens utskott, EU och biblioteksväsendet. Detta oligopol förmår att ta betalt **mångfaldigt** för sina tjänster. *Vad betyder "mångfaldigt"? Så svepande ska helt enkelt inte en utredning med krav på acceptans uttrycka sig! Ord som "förslagenhet", "extrema vinster" och "ta betalt mångfaldigt" är helt enkelt ett tendentiöst sätt att smutskasta förlagen, och inget som hör hemma i en seriös utredning. För övrigt må det vara sant att det finns fyra stora förlag – men att inte berätta om och ge några fakta kring den väldiga mängden av andra förlag – kommersiella, drivna av vetenskapliga sällskap, universitetsdrivna - ger en verkligt skev verklighetsbild.*

Forskningen är offentligt organiserad och **finansierad** (nåja ... verkligen inte ALL forskning!), men **förlagen betalar inte författarna och tar i vissa fall betalt för att trycka texterna.** *Det är fel att förlagen inte betalar författarna. För det första förekommer en hel del betalning i form av arvoden, ersättning för utlägg, med mera! För det andra gör ju förlagen – utan ersättning - författarna en tjänst genom att – gratis – vetenskapligt granska, redigera, publicera, sprida och marknadsföra deras alster. Men visst tar de ibland – numera - betalt för att trycka texterna (green OA, golden OA). Så var det inte förr, dvs innan påtryckningar från dem som arbetade för öppen tillgång (se ovan) krävde gratis tillgång till texterna! Orsaken till att författarna i vissa fall får betala för att ge ut sina texter är alltså just öppen tillgång! Därför är det lätt att inse vad som händer när allt ska vara gratis- nämligen kostnader – stora! – för staten! Indirekt eller direkt. Vetenskapssamfundet står för peer review, med kvalificerade och tidskrävande bedömningar, som **förlagen tillgodogör sig utan ersättning.** *Det är såklart fel, rentav lögn! Förlagen utför ju ett gediget arbete! Såsom vetenskaplig granskning, redigering, publicering, spridning och marknadsföring. De har helt enkelt en fundamental roll för att upprätthålla vetenskaplig kommunikation och informationsförsörjning! Någon måste ju göra det!* Därefter får forskarna betala för läsning av tidskrifter som licensieras av lärosätena och som i Sverige förhandlas via Bibsamkonsortiet och administreras av KB. 2017 betalade Bibsam 353 miljoner SEK för tidskriftsprenumerationer till forskningsbiblioteken. **Utöver detta tar förlagen betalt för att göra***

artiklarna omedelbart öppet tillgängliga via publiceringsavgifter, som bekostas av bidrag från forskningsfinansiärer, med fakultetsmedel eller av den enskilde forskaren själv. Även detta är en följd av att informationen görs gratis tillgänglig för alla. Ty det innebär såklart en kostnad! Var ska de pengarna annars komma från? Menar utredningen verkligen att förlagen skulle vara filantroper eller mecenater, med pengar från annat håll - i så fall varifrån?

Sammanfattningsvis, ur oligopolets perspektiv: 1. Forskning finansierad av andra. 2. Gratis peer review. 3. Betalt för publicering. 4. Betalt för prenumerationer och licenser. 5. Extra betalt för open access.

Detta kan inte lösas genom att stater och universitet håller ännu mer offentliga medel över förlagen.

Professionell förlagsverksamhet behövs och tillför något viktigt, (Oj – tänk att utredningen erkänner det ...!) men dagens villkor är orimliga. (Varför? Detta är bara ett löst påstående eftersom det inte relateras till nytta, till exempel mätt i ekonomiska termer).

Långsiktigt kan detta hanteras med ett **starkt och gemensamt internationellt arbete för öppen tillgång, (ord, ord, ord - men det står ingenstans om HUR det ska gå till!)** men det kan också krävas mer kortsiktiga åtgärder.

För lärosätesbiblioteken har det senaste decenniets övergång till digitala medier inneburit en stark ökning av forskningsbibliotekens totala förvärvskostnader, trots att inköpen av tryckta medier samtidigt minskat radikalt. *(Men hur vet man att denna ökning inte skulle skett ändå? Det tillkommer ju mer och mer forskare, kraven blir allt högre, och det publiceras allt mer. Ökningen skulle skett ändå, förutsatt samma (volymmässiga) tillgänglighet!).* De elektroniska resurserna är dyrare att förvärva än de tryckta. *(Så enkelt FÅR man helt enkelt inte uttrycka sig! Det måste ju relateras till kvantitet, kvalitet och enklare åtkomst! Det kan faktiskt vara så att tillgången blivit billigare, sett till nyttan!).* Det är uppenbart att när det kommer till digitala enheter i forskningsbibliotekens mediebestånd så varierar antalet kraftigt mellan olika lärosäten. En sådan snedfördelning kan innebära stora skillnader i tillgång till informationsförsörjning, där små högskolebibliotek kan ha tillgång till några tusen enheter medan stora universitet kan ha tillgång till flera hundra tusen enheter. Allra tydligast blir denna skillnad i tillgång till e-resurser när jämförelsen även görs mellan stora lärosätesbibliotek och mindre myndighets- och sjukhusbibliotek.

Behovet av likvärdig tillgång till vetenskapliga resultat är särskilt stor inom hälso- och sjukvården.

Tillgången till medicinsk evidensbaserad information är en grundläggande förutsättning för att bedriva säker vård. Den likvärdiga tillgången handlar i förlängningen om patientsäkerhet och därför behöver särskilda insatser göras. *Vad avses? Mera resurser, eller vad? Bör specificeras!*

På lång sikt.

Stöd öppen tillgång

Digitaliseringen av det vetenskapliga systemet leder till att vetenskapliga resultat i allt högre grad förväntas vara öppet tillgängliga på internet. När forskningsresultat finns öppet tillgängliga kan dessa återanvändas för nya ändamål. På så vis används forskningsmedlen mer effektivt och ger en högre utväxling för samhället. Eftersom forskning och utveckling inte enbart bedrivs på lärosäten utan även i hög grad inom industri, företag och offentlig sektor möjliggör öppen spridning och tillgång till forskningsresultat att även dessa aktörer vid behov kan ta del av forskningen. *(Precis som om de inte har kunnat göra det hittills, i alla tider! Skillnaden är att industrin etc hittills fått betala direkt till de som gjort detta möjligt (t ex förlagen), istället för som nu förelås indirekt genom t ex skattefinansierad utgivning som möjliggör gratis tillgång även för industrin etc).* I ett öppet vetenskapssystem närmar

sig forskningen det omgivande samhället och möjliggör att medborgarna blir mer delaktiga i forskningen.

Öppen tillgång till vetenskapliga resultat främjar både kunskapsstillväxt, innovation och konkurrenskraft samt medborgarnas delaktighet, engagemang och intresse för forskning och kunskapsproduktion. Den öppna tillgången till vetenskapliga publikationer stärker också högre utbildning genom att studenter och lärare får del av öppen tillgång till relevanta och aktuella forskningsresultat, oavsett geografiskt läge. Även politiker och beslutsfattare gynnas av den öppna tillgången till forskningsresultat och har därmed ökad möjlighet att stärka och bredda omvärldsbevakning och kunskapsunderlag. Anställda inom offentlig sektor, inte minst läkare och övrig sjukvårdspersonal men även lärare, journalister, analytiker och handläggare gynnas i såväl yrkesutövning som i kompetensutveckling av att forskningsresultat finns öppet tillgängliga. Till detta kommer att patienter samt brukar- och intresseorganisationer kan ha stor nytta av öppen tillgång till forskningsresultat.

När licensbaserat material omvandlas till öppet tillgängligt är människor som deltar i såväl formell som icke formell utbildning inte längre begränsade till att ta del av information och kunskap via de fysiska lärosätenas databaser. Genom ett öppet vetenskapssystem, i kombination av vetenskaplig kunnighet, kan det skapas medborgerliga redskap som motmakt till kunskapsresistens och filterbubblor.

Folkbibliotekens roll och betydelse för just vuxnas lärande berörs i stor utsträckning av omställningen till ett öppet vetenskapssystem.

Förutom att forskningsresultat i olika former kommer finnas fritt och öppet tillgängligt **skapar tillgången till öppna läresurser också behov hos många att söka sig till folkbiblioteken. Vad baseras detta påstående på? Det kan snarare bli tvärtom. Med öppen tillgång på internet så kan ju behovet av folkbibliotek mycket väl minska!**

SUHF, Sveriges universitets- och högskoleförbund har anslutit sig till de 100-tal forskningsorganisationer över hela världen som ställer sig bakom initiativet OA2020. Genom detta stödjer SUHF omställningen från ett låst prenumerationssystem till ett **öppet publiceringssystem. Men återigen: hur ska ett sådant se ut?** Uppropet är öppet för alla institutioner och organisationer att underteckna. I Sverige har, förutom SUHF, även Vetenskapsrådet, Riksbankens jubileumsfond, Stockholms universitet och KB undertecknat uppropet och arbetar därmed gemensamt för att:

- en majoritet av dagens vetenskapliga tidskrifter ska omvandlas från låsta prenumerationssystem till öppet tillgängliga med hänsyn till de vetenskapliga ämnesdisciplinernas olika villkor.
- främja omställningen genom att använda resurser för tidskriftsprenumerationer till att stödja **hållbara affärsmodeller** för open access-publicering. *Och vilka är dessa hållbara affärsmodeller?*
- samarbeta med alla intressenter inom vetenskaplig publicering – särskilt mellan lärosäten, forskningsinstitut, finansierare, bibliotek och förlag – för en snabb och effektiv övergång.

Regering, Riksdag, forskningsfinansierare, högskolor, biblioteksväsendet

Fortsatt utredning

Regeringen har tilldelat nationella samordningsuppdrag kopplade till öppen vetenskap till KB och Vetenskapsrådet. KB har fått i uppdrag att samordna öppen tillgång till vetenskapliga publikationer medan Vetenskapsrådet har fått motsvarande uppdrag gällande öppna forskningsdata. Inom ramen för sitt uppdrag initierar och samordnar KB ett antal utredningar som ska ta fram rekommendationer för hur hinder för att nå regeringens målbild ska kunna undanröjas. Förutom att undersöka hur befintliga meriterings- och tjänstetillsättningssystem inom akademien förhåller sig till incitament för att publicera

forskningsresultat med öppen tillgång, behöver det även utredas hur Sverige ska finansiera omställningen från ett prenumerationsbaserat till ett öppet tillgängligt publiceringssystem. Även frågor som rör böcker och nationella tidskrifter kopplat till öppen tillgång, samt uppföljning av nationella krav och rekommendationer på öppet tillgänglig publicering kommer att utredas. Utredningarna kommer i huvudsak pågå under 2018 och rekommendationerna kommer att överlämnas till regeringen 2019.

KB, VR

På kort sikt.

Möt förlagsoligopolet med tuffhet

Olika länder och stora universitet har det senaste decenniet försökt möta förlagsoligopolet utan tillräcklig framgång. *Varför? Jo, för att det arbete förlagen gör kostar! Och med mindre betalning så blir det sämre kvalitet, sämre utbud. Är det det som utredningen vill ha? I så fall är man ensam om det! Eller kanske har man föreställningen att publicering av vetenskaplig information kan bli gratis?*

På senare tid har parollen ”less money or no money” rests av forskningsföreträdare i bland annat Tyskland och Nederländerna i en ambition att sänka universitetens och bibliotekens kostnader.

En hårdare förhandlingsattityd från ett samverkande universitetsväsende är nödvändig. Detta kräver även bättre förhandlingsstyrka i KB.

Forskningsfinansiärer, högskolor, KB

Undervisning i sökmetoder Lärosätesbiblioteken har stor betydelse för att möjliggöra människors livslånga lärande. Om fler ska kunna säkra sin kompetensutveckling genom kurser och utbildningar vid universitet och högskolor är det avgörande att lärosätena kan tillhandahålla stöd för att stärka studenternas medie- och informationskunnighet, tillsammans med en fullgod vetenskaplig kunnighet. Bolognaprocessens fokus på det som kallas studenternas generiska kompetenser, vilket bland annat innebär att söka och värdera information, ledde till att lärandemål kring olika aspekter av medie- och informationskunnighet har skrivits in i kurser och program. Studenter och forskare världen över delar idag inlästa forskningsrapporter med varandra över nätet. Ett självständigt universitet kan självklart undervisa sina studenter och doktorander i metoder som ger tillgång till vetenskapliga resultat, utan att för den skull uppmuntra piratkopiering.

Högskolorna

Lös alumniproblemet

Öppen tillgång är den enda hållbara och långsiktiga lösningen på tillgång till forskningsresultat också för dem som lämnat sina universitet och högskolor, liksom på problemet med olika tillgång beroende på lärosätets storlek. Men innan detta slagit igenom fullt ut kvarstår problemen för sjukvårdspersonal, pedagoger, arkitekter, ingenjörer och andra alumner som i sin profession och i ett livslångt lärande behöver aktuell empirisk kunskap. Universitet och högskolor bör själva arbeta med lösningar för detta med stöd av olika huvudmän och forskningsfinansiärer. Möjligen skulle även de som examinerats kunna vara fortsatt inskrivna vid lärosätets bibliotek, eller att de framförhandlade licenserna också skulle kunna ge tillgång för alumner, förutsatt att högskolorna inte tvingas betala mer. Bättre villkor för walk in use – alltså tillgång till databaserna från lärosätenas terminaler, skulle också kunna vara en väg att gå. Samverkan mellan små och stora högskolor skulle kunna bidra till en mer jämlik tillgång till information.

KB, Bibsam, Högskolorna